EPESO
Apunu Poru natere Epeso ragidai mu okamaga tapu
Oka gwede nene tapu ki kabuwai

Oka yau ka apunu Poru e dibura rabineya tondawa ki makeya okapupu (3:1; 4:1; 6:20). Oka daikere ka e iyapana kwaiyanai ade iyapana taubanuwai Iyesu Keriso e naureya ewapuru eyakamenatagubu idiwa ki yonai okapupu. Keriso pokaiya ka Mamanuga God mu bigimaga rikapupu winetapu da mu kuduba aita ewa puyo ki e mu tageyana gwaiyabawena ki mu yadini. E eya Keyai Tanai Bagi Kawaya ki pokaiya ka e mu tonabatapu. Oka ki daikere ka Iyesu sumapamawa ragidai natere Epeso rabineya idiwa badidi maba naigida mena idiwana ki yonai e mu tadebu.

Oka yau rabineya ka apunu Poru keyakeyai dai waigugu pokaiya mete wagubu. Iyesu sumapamawa ragidai mu ka Iyesu e midi kwakwarepui ki maba, ko e eya ka Debai. Mu ka tawa maba, ko e eya ka tawa ki bebedai. Mu ka ridi mibai anikai ki maba, ko e eya ka ridi ki e nobomoi.

Oka debai empamana ki kabuwai

Parau *1:12*
Keriso ade e iyapanaiyoma *1:13-3:21*
Iya Waunai *4:1-6:20*
Parau siyarai *6:21-24*

1 Kaiwa Kaiwa Mamanuga God e eya iya-
panaiyoma natere Epeso rabineya idiwu. Wi
Keriso Iyesu eba kamadumpu ko wi sumaga ra-
giragi kawaya e suma-piyamu e naureya idiwu
ki pokere nau Poru karako oka yau wi nene oka-
pakani. Mamanuga God e ebo nuwaiya ki pokere
e nau winesinibu ade nau tonosinibu da nau
Keriso Iyesu e bigabigai kwaesugana ki nana.
2 Wi paerega ki denai bita wibo wadamana ko ki
ka Mamanuga God e rikapupu deni mena wi wa-
dinibu bagi. E ade nu Kaiwawonuga Iyesu Keriso
mete kina karako wi yabuga yadini papomoto
da mu wi nene kwaetagubu ki mibai wi naigida
mena kataiwagi wetawetara ade nuwabagi ra-
bineya idiwoi.

Iyesu bauwena nu nuwanuga notanuga wadubu bagi

3 Nu Kaiwawonuga Iyesu Keriso e yo nu Ma-
manuga God e si nu esida mena tepapemei. Nu
Keriso mete ewapuru dibimipi idiwei ki pokere
kunuma puyoi kuduba ki ka Mamanuga God
nu eyaka eyaka nu keyainuga togipana ki nana
negebu manako nu wadinibu bagi.
4 Mibai, e kunuma yo waira eba yamana-pupu
ki makeya ka e nu winenibu ade nu purunibu
e eya nene nakanibu da nu Keriso pokaiya e
yabareya paere pa mena bagi supasupai mena
ubumana ki nana.
Mamanuga God e nu nota kwari-kwarisiniyau,
5 ki pokere e ororeya mena e ebo nuwaiya
wainapupu da baganai manako Iyesu Keriso
pokaiya nu kodanibu e eya munuiyoma nu ni-
dibu.

6 E Gubagai nuwaiya poyo ki e pokaiya ka e bagi
kawaya nu nene yau kwaewena; E puyoi tanai
bagi kawaya esida ki e deni mena nu negebu. Nu
paerenuga ki denai bita nubo wadamana ko ki e
rikapupu deni mena nu wadinibu bagi, ki pokere
e si nu karako esida mena tepapemei.
7-8 Keriso nu nene powena ade e darai nu
nene kawapu ki pokaiya ka Mamanuga God nu
biginuga naiya umanibu dokodoko ki rikapupu
ade nu paerenuga ki e deni mena notagogapupu
da karako gwede mosi nu eba bodaniyau. 'O,
Mamanuga, kau nuwagi notagi nu bamanugu
ka kawaya daganani esida ki pokere kau inako
kwaenugibi. Nu paerenuga ki pokaiya denai bita
nubo wadamana ko ki kau rikapipi bagi mena nu
nene kwaenugibi nu wadinibi bagi.'
Mamanuga God e notai ka kawaya daganani
esida. Gwedegwede kuduba e kataiya,
9 ki pokere e ororeya mena e ebo notai pokaiya
badidi ewa wena-wagana notapiyawa ade Keriso
pokaiya badidi kwaewagana wainapiyawa, nota
ki e makeya makeya nu kabuwanibu kewowena.
Ko e notai ki ka wekewekei ki pokere iyapana
naiya idiwa ragidai e notai ki mu eba kataitagubu.
10 Mara e ebo winepupu tapu ki marai baiyagisi
ki ka e naiya mena badidi notapiyawa ki kuduba
kewopoto manako nau karako suwagana kwae-
sugakani yau kwae-yagisi; Gwedegwede kuduba
kunumau ade wairau ki e tepoto dibipoto Keriso
e kerarai kobaiya nakapoto da Keriso e mena nu
kuduba Kawainuga uburoto.
11 Mamanuga God e gwede mo yabayababa eba
kwaewagau ko e ebo nuwaiya purupupu naka-

pupu ki mena makeya makeya wenawagau. E
kunuma waira kerareya wainapupu da baganai
ki pokere e Keriso pokaiya nu winenibu.
12 Keriso uburoto iya nu negeyana nawanai
idiwei ki yonai ka yabiri nu kataigibi da nu ki
pokaiya Mamanuga God e kasiyarai ade e tanai
bagi kawaya ki esida mena tepapomu.
13 E wi mete winenibu mibai ka e iya wi
negeyana yonai mibai bagi kawaya wainamupu
sumamupu ki makeya ka Mamanuga God wi mete
iya waunai ki negebu manako Keriso e naureya
wi dibinibu. Wi e sumamupu makeya ka Ma-
manuga God e eya Keyai Tanai Bagi Kawaya naiya
tonopana gwaiyabawena ki e wi mete negebu wi
rabinagau tapu. Wi ka e nene ki pokere e eya
Keyai ki pokaiya ka e wi tonabanibu.
14 E Keyai nu rabinanugu tondau ki pokaiya
ka nu kataigibi wetawetara da gwede bagi
kawaya Mamanuga God e iyapanai-yoma nene
gwaiyabawena tapu ki nu aita ewa yadamu. Ade
nu mete kataigibi wetawetara da e Keyai ki nu
rabinanugu tondono kaniyono da Mamanuga
God e nene idiwei ragidai e nu nene badidi
gwaiyabawena ki mibai e matarapoto makeya.
Mamanuga God e tanai ka bagi kawaya esida ki
pokere e si nu karako esida mena tepapemei.

*Apunu Poru Epeso ragidai mu nene guriguri-
wena*

15 Ki pokere, nau yona yau mete nidiyani
wainapumuri; Wi nu Kaiwawo-nuga Iyesu
sumapiyamu ade Mamanuga God e iyapanaiy-
oma kuduba mete nota kwarikwarisitamiyamu ki
sisiyai nau wainapekeya yabedekeya da karako,

16 ki pokere nau maramara wi nene Mamanuga
God paraupakani ade wi nene gurigurisugakani.
17 Nau guriguri-sugakani da nu Kaiwawonuga
Iyesu Keriso e yo nu Mamanuga God, Tanai Bagi
Kawaya Apunai, ki e uburoto nota supasupai ade
e notai wekewekei ki mibai wadana matara ki
keyai e wi negeni. Keyai ki pokaiya ka wi Mama-
nuga God naigida mena kataipumuri wetawetara.

18 Nau mete gurigurisugakani da e wi yabuga
yadini papoto ade wi nuwaga notaga gudui
kwaipoto da e tanai bagi kawaya ki wi empumuri.
Ade e wi nene badidi ewa kwaewagana nawanai
idiwu ki wi negeyana ki nana winenibu ki mibai
wi mete kataiwagi. Wi ki kuduba kataiwagi ki
ka Mamanuga God gwede bagi kawaya esida e
iyapana-iyoma nene gwaiyabawena tapu ki wi
mete kataiwagi,
19-20 manako e kasiyarai e sumapemei ragidai
negebu pokaiya waitaniyau ki kasiyarai wi
mete kataiwagi. Gwede mo kasiyarai ka e
kasiyarai maba pa mena. E mena kasiyarai ka
kawaya daganani esida. Kasiyara ki pokaiya ka
e naiya Keriso powena ki iyapupu wadubu yapu
kunumau e ebo madaneya e idai garu deneya
tapu tondau. E kasiyarai ki e wi mete negebu
kewowena.
21 Keriso kunumau yapu tondau ki ka e kunuma
kawakawai yo kunuma kaiwawoi yo kunuma
kasiyarai kuduba ki raurutapu yabiriwena ton-
dau. E si ka kawaya esida. Yewe wairau bo usi
kunumau bo ade mara kwauneya waira waunai
ki kawareya mete kina ka gwede upi debai mosi e
maba mo eba tondau. Pa mena.

22 Mamanuga God ubupu gwede-gwede kuduba
Keriso e kerarai kobaiya nakapupu ade e sumape-
mei ragidai nu Kaiwawonuga e mete winepupu
da gwedegwede kuduba Keriso kobaiya idiwana
ki nana.
23 Nu e sumapemei ragidai nu ka e idai yo e
kerarai yo e midi kwakwarepui kuduba, ko e
eya ka debai. Nu e naureya eba idimpena ki
ka Mamanuga God badidi notapiyawa ki mibai
eba wenawagubena. Gwedegwede kuduba ki ker-
arai ka Keriso eya mena. Wairau ade kunumau
gwedegwede kuduba mu rabinamugu ka e mena
posiwena.

2

Nu popoigibi ko Keriso pokaiya ade iyaigibi

1 Ko wiyo, wi ka naiya Mamanuga God e yawatai
paeremupu. Wi yawata kwaiya kaigubu bigiga-
mawa iwa ki pokere wi keyaiga ka powena idiwa.
2 Ki makeya ka wi waira yau notai berokoi ki
mena notapamawa. Keyai berokoi ebo ebo mu
kawaimaga iyarau umau e diriwai wi kwaiga-
mawa ade e umunui wi wadamawa idiwa. Keyai
berokoi ki e karako mete iyapana inako giritamiyau e deneya mu tainitamiyau ki pokere Mamanuga God e yonai mu tagararapiyamu ade e umunui mu kwenupiyamu.
3 Mibai, naiya ka nu mete inako mu maba
kwaigemeya. Nu ka iyapana kaina wenaigibi
ade nu nubo midinuga bo notanuga berokoi
badidi taininiyawa kabuwaniyawa ki nu
makeya makeya kwaigemeya ki pokere nu
kuduba pokanugere ka Mamanuga God e nuwai

pupuwagau da e bita ewa negeyana ki nu
baibigapamana yawatanuga mo pa mena.
4 Ko Mamanuga God e nuwai notai kawaya da-
ganani nu nota kwarikwarisi-niyau ade kawaya
daganani nu nuwanuwaniyau.
5 Nu iyapana popai maba nu yabunuga
kenekenei paere-mipi yawata kwaiya kaigemeya
ki makeya ka e Keriso pokaiya nu iyanibu. Nu
paerenuga ki denai nu nubo bita wadamana ko
Mamanuga God e ebo nuwaiya wainapupu da
baganai ki pokere nu bitanuga ki e deni mena
rikapupu manako ki pokaiya iya waunai nu
negebu.
6 Nu karako Keriso Iyesu e naureya idiwei ki
pokere Mamanuga God ubupu Keriso iyapupu
kunumau tapu ki ka e nu mete iyanibu da nu mete
kimpi ubumpi e tondau madaneya kunumau
karako e mete ika idiwei.
7 Mamanuga God ubupu inako kwae-wena ki
mibai ka e nuwaiya iyapana kuduba karako
idiwei ade ewa mete wenatagisi ki nu kuduba
naigida mena kataigamana wetawetara da e
Keriso Iyesu pokaiya nu nota kwarikwarisinibu ki
ka e gwede mosi kawaya daganani esida nu nene
kwaewena yau kena; Nu paerenuga ki denai bita
nubo wadamana ko ki e rikapupu deni mena nu
wadinibu bagi.
8 Iyesu nu nene inako kwaewena nu wadinibu
bagi ki nu sumapemei ki pokere Mamanuga God
ubupu iya waunai ki puyoi deni mena nu pa
negebu. Ko ki ka eba nu gwede bagi mosi e nene
kwaigibi da ki pokaiya e denai iya ki nu negebu.
Pa mena.

9 Nu gwede bagi mosi e nene kwaigumpena
manako ki pokaiya e denai iya waunai nu
negebena ki ka nu nubo sinuga tepampena
yabara kawakawara-igumpena. Ko ki ka eba
baganai.
10 Nu ka Mamanuga God e yamanai. E nu ya-
mananibu da nu Keriso Iyesu e naureya idiwana
manako e upi ororeya mena nu nene winepupu
tapu ki nu makeya makeya supasupai mena
kwaigamana ki nana.

Keriso pokaiya ka nu kuduba eyaka mena

11 Ki pokere, wi naiya badidi maba idiwa ki
wi wainapiyoi ko eba notagoga-pumuri. Wi ka
iyapana kwaiyanai ki pokere Diyu ragidai wi ni-
dimawa da wi ka ‘kwakwarepuga eba wakamupu
ragidai’. Diyu ragidai mu muga tagamu da ‘nu
ka kwakwarepunuga wakamipi ragidai’. (Mu
kwakwarepumaga mu mubo idamugere inako
wakapiyamu.)
12 Wainapumuri; Mara ki makeya ka wi
Keriso e gari tagaiya idiwa. Wi ka eba Isiraero
taubanuwai ko wi ka iyapana kwaiyanai. Wi
ka eba Mamanuga God e eya iyapanaiyoma
winenibu ragidai nu mete eyaka mena. Pa mena.
Mamanuga God e iyapanaiyoma badidi maba
gwaiyabatapu ki gwaiyabai ka eba wi nene.
Wi ka pakasi pa idiwa ragidai. Puyo aita ewa
wadamana ki nawanai nu idiwei ki yonai wi
naiya eba kataigubu, ade Mamanuga God e eya
mete wi eba kataimupu.
13 Ko karako ka wi e gari rabineya baigubu
Keriso Iyesu e naureya idiwu mibai ka wi uwama

kawaya idiwa ki makeya ka Keriso wi nene mete powena ade e darai wi nene mete kawapu manako ki pokaiya ka e wi mete tenibu Mamanuga God e gari rabineya wi nakanibu.

14 Keriso inako kwaewena ki pokaiya ka Mamanuga God ubupu nu Diyu ragidai ade wi iyapana kwaiyanai ragidai mete kina nu ewapuru mena dobonibu nuwabagi negebu da nu karako ewapuru eyaka mena idiwei. Naiya ka nu yo wi paunanugu gari ragiragi kawaya mosi uburawa nu puruniyawa da nu nuwarara tagarara idiweya. Ko gari ki ka Keriso bauwena wadubu rorororo.
15 E powena ki pokaiya ka e Diyu ragidai nu goranuga marai kawai kuduba ki surupupu kewowena da nu iyapana kuduba nubo nubo nuwarara tagarara idiweya ki e naureya eyakamenaigamana ki nana. E nu tenibu dobonibu manako iyapana waunai eyaka mena nu nakanibu.
16 Nu naiya iyara kasiwara idiweya ko Keriso ripa korosi naureya powena ki pokaiya ka e nu dobonibu tenibu eyaka mena dibinibu da nu karako e naureya Mama-nuga God e iyapanaiyoma ewapuru eyaka mena ade idiwei.
17 Keriso bauwena ki ka e dobo yonai bagi kawaya wi iyapana kwaiyanai ragidai naiya gari tagaiya idiwa ki wi bamagau dimawena ade nu Diyu ragidai gari rabineya idiwei ki nu bamanugu mete dimawena.
18 E pokaiya ka nu yo wi kuduba Mamanuga God e Keyai eyaka mena ki kasiyarai pokaiya Mamanuga God e yabareya ubumamu.

19 Baganai, ki pokere karako ka wi eba
iyapana kwaiyanai bo iyapana kudubai
ko wi taubanuwaigubu Mamanuga God e
iyapanaiyoma mete ewapuru e gari rabineya
e munuiyoma idiwu.
20 Nu kuduba ka tawa maba. Keriso nu tononibu e nene upigemei ragidai ade Mamanuga God e
bonanai wainapemei iwegemei ragidai mete kina
ki nu ka tawa ki bebedai ko wi ka tawa ki ripai dai
ki. Ko Keriso eya mena ka tawa ki wowo bebedai,
21 mibai ka e mena ka tawa kuduba wadubu
dokodoko uburau. E mena pokaiya ka Mamanuga
God e eya tawai tanai bagi kawaya ki kawayawagau yarau.
22 Wi mete kina ka tawa ki ripai. Nu Keriso e
naureya idiwei ki ka Mamanuga God nu kuduba
teniyau dibiniyau e ebo tawai wadau manako e
eya Keyai tawa ki rabineya tondau ki ka e eya
mete kina e Keyai ki pokaiya ika mete tondau.

3

Apunu Poru iyapana kwaiyanai ragidai waitatapu

1 Mamanuga God bagi kawaya inako kwaewena
ki pokere nau Poru karako Mamanuga God
bameya wi nene gurigurisugakani. Nau Keriso
Iyesu e bigabigai kwaesugekeya ki pokere
iyapana dai nau wadisinimupu dibura-sinimupu.
2 Mamanuga God ubupu deni mena nau wadisinibu bagi manako upi yau wi bagiga nene
tegebu ki wi kataigubu wetawetara.

3 E ebo notai wekewekei ki e wadubu matara
nau kabuwasinibu. Ko yona ki dabeya ka nau
ororeya mena wi kabuwanibuwani kewowena.
4 Wi nau okani yau naigida mena iyabapumuri
ki ka Mamanuga God e Keriso pokaiya badidi
kwaewagana wainapiyawa ade e ebo notai
wekewekei notapiyawa nau kabuwasinibu ki
notai kuduba wi mete kataiwagi.
5 Naiya takari kawaya ka Mamanuga God e
ebo mena badidi notapiyawa ki e eba wadubu
matara e iyapanaiyoma kabuwatapu. Ko karako
ka e tononibu ragidai ade e bonanai wainapemei
iwegemei e nene idiwei ragidai e eya Keyai ki
pokaiya yona ki nu nu bamanugu wadubu matara
kabuwanibu.
6 Mamanuga God e ebo notai wekewekei ki
mibai ka yau kena; E yonai bagi kawaya ki
pokaiya ka tawana Isiraero ragidai ade iyapana
kwaiyanai ragidai mete kina ewapuru mena Ma-
manuga God e puyoi yadini. E tawana Isiraero
ragidai ade iyapana kwaiyanai ragidai mete kina
nu ewapuru tenibu e naureya dibinibu da nu
eyakamenaigibi. Ki pokere e Keriso Iyesu pokaiya
naiya badidi gwaiyaba-wena ki iyai ka karako eba
Diyu ragidai nu mena yadamu ko ki ka iyapana
kwaiyanai ragidai ki wi mete wadumuri.
7 Mamanuga God e kasiyarai pokaiya nau puyo
tegebu ka yau kena; E nuwaiya ka nau e biga-
bigai kwaesugana e yonai bagi kawaya iyapana
tadeyana da mu wainapamana ki nana.
8 E sumapiyamu ragidai mu kuduba ka esida
ko nau mena ka mu paunamugu ko ade erida.
Mu kuduba kobamugu ka nau. Ko nau paereni

ki bitai naubo wadana ki ka Mamanuga God e
deni mena rikapupu nau wadisinibu bagi manako
nau winesinibu upi bagi kawaya yau tegebu da
nau uburana e yonai bagi kawaya yau iyapana
kwaiyanai ragidai wi nidiyana ki nana sidibu. E
yonai ki ka bagi kawaya esida. Mamanuga God
e Keriso pokaiya nu puyo badidi negeyau ki ka
iyapana kaina nu nubo notanuga bo katainuga
pokaiya eba bananapamu.
9 Kunuma yo waira yo gwedegwede kuduba ka
Mamanuga God yamana-pupu wadubu matara
ko e eya Gubagai pokaiya badidi kwaewagana
nota-piyawa ki e eba wagubu matara ko e ebo
mena nota ki notapiyawa yabadawa da karako.
Ko karako ka e nau winesinibu da e ebo mena
notapiyawa ki yonai wekewekei nau uburana wi
kuduba matarau kabuwaniyana ki nana sidibu.
10 E inako kwaewena ki mibai ka yau kena; Nu
e sumapemei ragidai nu pokanugere ka kunuma
aneyai yo kunuma kasiyarai yo kunuma kawa-
kawai inako ki karako e katai ebo ebo kuduba ki
mu mete kataitagisi.
11 Mama-nuga God e naiya mena kunuma waira
kerareya inako notapiyawa yabadawa ki e karako
nu Kaiwawonuga Keriso Iyesu pokaiya wadubu
matara.
12 Nu e sumapemei e mete dibimipi idiwei ki
pokere gwede mosi nu eba bodaniyoto ko nu
Mamanuga God e yabareya yabarayabara ubu-
mamu.
13 Ki pokere nau nidiyani wainapu-muri; Nau
karako wi nene bita makari yau bananapakani.
Ko wi notaga nau nene eba kauyogono, mibai ka
nau bamaneya badidi wenawagau ki kuduba ka

wi bagiga nene.

Keriso nu nota kwarikwarisiniyau

14 Mamanuga God e bagi kawaya nu nene
kwaewena ki pokere nau karako e yabareya nau
ramatani kawareya uburakani wi nene gurig-
urisugakani.
15 Kunumau ade wairau ka e sumapemei
ragidai nu tenibu dibinibu eyaka mena idiwei.
E nu sinuga waunai nidibu ki ka e eya si ki nu
nidibu.
16 Mamanuga God e eya iyai ki tanai ka bagi
kawaya esida ki pokere nau e bameya gurigur-
isugakani da e uburoto e eya Keyai Tanai Bagi
Kawaya ki pokaiya wi kasiyara negeni da wi
nuwaga notaga ragiragi kawaya ubumoi,
17 manako wi sumaga ki pokaiya ka Keriso
wi rabinagau tawayagisi tondono. Nau
ade gurigurisugakani da deni deni nota
kwarikwarisigamana ki notai wi paunagau
kawayayagisi ripa witai maba wi rabinagau
suroto wadiniyoto kekekeke da wi ragiragi
kawaya ubumoi. Ragiragi kawaya ubumoi,
18 manako Mamanuga God uburoto e iyapanai-
yoma kuduba wi mete kina e kasiyarai pokaiya
wi nuwaga notaga gudui ki kwaipoto da Keriso
wi nene kwaewena deni mena nota kwarik-
warisinibu ki mibai wi rabinagau kawayayagisi,
dadarayagisi, rowarowayagisi, esida kawayayag-
isi yaroto ade erida kawaya-yagisi suroto, ki mibai
wi naigida mena kataiwagi wetawetara.
19 Ena, e wi nota kwarikwarisiniyau ki nau
nuwaneya wi naigida mena wainapumuri man-
ako Mamanuga God e eya iyai e rabineya posi-

wena uburau ki iyai wi rabinagau mete posiyagisi siwagapoto. E notai nu bamanugu ki mibai nu nubo notanuga bo katainuga pokaiya kataigamana ki yawatai mo pa mena.

20 E kasiyarai nu rabinanugu tondau ki ka kawaya daganani esida. Nu nubo notanuga pokaiya badidi notapemei bo gwede nene gurigurigemei ki notai kuduba ka maraitau erida ko e notapiyau bo kwaewagau ki kuduba ka kawaya daganani esida.

21 'O Mamanuga, kau tanigi ka bagi kawaya. Keriso Iyesu pokaiya ka nu kau sumanimei ragidai kau sigi esida mena tepapomu mara mara. Ki mibai.'

4

Mamanuga God e eya Keyai nu rabinanugu tondau

1 Nau Kaiwawonuga e upi kwaesugekeya ki pokere iyapana nau wadisinimupu diburasinimupu. Ko nau karako ragiragi kawaya wi nidiyakani, wainapumuri; Mamanuga God wi winenibu makeya badidi maba idiwana wagubu ki wi karako makeya makeya inako supasupai mena idiwoi.

2 Eba yabara kawakawaraiwogoi ko kwarisiwagi moyamoyakai idiwoi manako nota kwarikwarisi ki notai pokaiya wi kowaguma mete wiwira-tamiyoi. Ade wi rabinaga eba urono, diriwa diriwa eba kwaiwogoi.

3 Mama-nuga God e eya Keyai wi rabinagau tondau ki kasiyarai pokaiya ka wi eyakamenaigubu

ki pokere wi tomoga ki wi karako eba kamadu-
muri ko e nuwabagi pokaiya wi tenibu dobonibu
ki wi naigida mena wadumuri doko idiwoi.
4-5 Keriso e naureya ka nu eyakamenaigibi ewa-
puru eyaka mena idiwei. Mamanuga God e eya
Keyai nu negebu ki mete eyaka mena. Ade ki
maba, Mamanuga God wi winenibu da e puyo
ewa negeyana wadamana wagubu, puyo ki yonai
ka mete eyaka mena. Nu Kaiwawonuga ka eyaka
mena, nu sumanuga ka eyaka mena, nu siruwa-
nuga ka eyaka mena,
6 ade Mamanuga God e eya ka mete eyaka mena.
Nu iyapana kuduba nu Mamanuga eyaka mena
ka eyo. E ka nu kuduba kawai-nuga, e ka nu
kuduba rabinanugu tondau, ade e ka nu kuduba
nu rabina-nugu upiwagau were nu e upi ebo ebo
kwaigemei idiwei.
7 Keriso e ebo nuwaiya wainapupu da baganai
ki mena e makeya makeya kwaewena puyo nu
eyaka eyaka negebu.
8 Mamanuga God e ororeya mena wagubu ki mu
oka tamupu, tagubu ke;

‘E iyarau yapu kayawena ki makeya ka e iyaraiy-
oma raurutapu ade tetapu diburatapu ki
mete waratapu kayatagubu.

E iyapana puyo ebo ebo mete negebu.’

Mu oka inako tamupu.

9 Ko wi waina-pumuri; ‘E iyarau yapu
kayawena’ oka wagubu ki mibai ka badidi? Ki
mibai ka yau kena; E yabiri kunuma were kawapu
yewe tondawa ko e eba yewe waira kawareya
mena tondawa ko e waira rabineya mete supu.

10 Kunumau Kawapu Apunai e mena ka ade
kipu ubupu yapu kunuma raurupupu kawareya
esida yapu. E kwaewena ki mibai ka e nuwaiya
wairau ade kunumau kuduba e tanai miniyana
siwa ki nana.
11 Kawapu ade yapu apunai ki e ka ‘puyo ebo
ebo’ nu mete negeyau. Nu dai ka e ‘tononibu
ragidai’ nidibu, dai ka e ‘bonanai wainapamana
iwagamana ragidai’ nidibu, dai ka e ‘iyapana e
yonai bagi kawaya eba kataimugu ragidai iya
waunai ki yonai mu tademana ki nana’ nidibu, dai
ka ‘e eya iyapanaiyoma kwayubatamana ki nana’
nidibu, ade dai ka e ‘iyapanaiyoma tademana
kabukabuwa ki nana’ nidibu.
12 Keriso e puyo ebo ebo inako nu negebu ki
mibai ka e nuwaiya Mamanuga God e iyapanai-
yoma kuduba e naureya idiwei nu nidiyana tey-
ateyama da nu e upi naigida mena kwaigamana
ade nu sumanuga kawayawagana ade ragiragi-
wagana ki nana. E nuwaiya inako wainapupu
ki pokere e nu waitanuga nene puyo ebo ebo ki
negebu.
13 E puyonuga negebu ki pokaiya nu upigomu
yamomu ki ka nu sumanuga pokaiya ka nu
nuwanuga notanuga eyakamenayagisi ade Ma-
manuga God e eya Gubagai ki e nu naigida mena
kataipamu wetawetara. Nu inako kwaigomu ki
ka nu sumanuga irawayagisi manako Keriso e eya
iyai nu rabinanugu posiyagisi siwagapoto.

14 Nu inako idiwomu ki ka eba nu munu rasi
mu rabinamaga tatatawai ki mu maba idiwomu
da nusuru bo egi towawa bauwagau giniyau pa-
suniyau ki maba nu inako igida yauda iwomu. Pa

mena. Nu munu rasi maba idiwomu ki ka iyapana
mu kabuwamaga ebo ebo mu mubo notamaga
pokaiya kwae-tagamu ki tepomoto weki gwaiya
baitagisi nu kerapunugu yadini negemoto kekera
manako waranimoto yawata kwaiya kaigamu. Ko
nu inako eba idiwomu.
15-16 Nu nota kwarikwarisi ki notai pokaiya
yona mibai mena kabuwa kasiwaraigomu idi-
womu. Nu inako idiwomu ki ka nu rabinanuga
pakara-yagisi manako nu yabiyabirinuga apunai
Keriso e iyai badidi maba tondau ki maba nu mete
inako nu nuwanuga notanuga ade nu iyanuga
mete kina ki e maba wenapoto idiwomu yamomu.
Nu ka Keriso e idai yo e kerarai yo e midi kwak-
warepui kuduba inako, ko e eya ka debai. E
kasiyarai pokaiya ka nu eyaka eyaka e naureya
idiwei. E nu tenibu dibinibu upi ebo ebo nu
negebu da nu nota kwarikwarisi ki notai pokaiya
upi ki yodomu makeya makeya kwaigomu ki ka
nu nuwanuga notanuga eyaka-menayagisi man-
ako nu irawaigamu ragiragi kawaya ubumomu.

Keriso iya waunai negebu

17 Ki pokere, nu Kaiwawonuga e si pokaiya
ka nau karako ragiragi kawaya wi nidiyakani
teyateyama yau kena; Naiya ka wi iyapana
kwaiyanai mu notamaga kororai ade Mamanuga
God eba kataimupu ragidai ki mu maba wi mete
inako notapamawa kwaigamawa. Ko nota ki wi
karako kamadumuri.
18 Iyapana ki mu notamaga ka sisi-pupupu, mu
rabinamaga ka ragiragi kawaya ade mu wenagu-
maga ka mu muga bodamupu da mu babatagamu
gwede mo eba kataitagamana waina-piyamu ki

pokere Mamanuga God iya waunai nu negeyau ki
tanai mu eba empiyamu.
19 Kataina, mu naiya paere-mupu bigi kwae-
tagubu ki ka bani mu midimama mete waditapu.
Ko karako mu bigi kwaetagamu ki midimamai mu
eba waditamiyau. Mu midimama berai ebo ebo
kwaetagamu ade mu kwakware-pumaga taini-
tamiyau ki poisiyasiyai mu mete wainapiyamu
kawareya kawareya kwaetagamu.

20-21 Nau kataineya da wi Keriso wauneya
sumamupu ki ka wi inako eba idiwana ki nana
iyapana wi nidimupu. Iyesu e ka mibai ade wi ka
e ewakuma-piyamu ragidai ki pokere mu e yonai
mibai ki mena wi kabuwanimpu.
22 Ki pokere, nau karako wi nidiyani
wainapumuri; Wi iyaga oragai naiya umanibu
dokodoko ki ka berokoi ki pokere wi giriniyawa
pasuniyawa wi kerapugau wadawa ade
taininiyawa da wi yawata kwaiya kaigamawa.
Ko iya oragai ki wi karako kamadumuri. Wi
midiga tatamai oragai rikapiyamu ki maba wi iya
ki deni mena rikapumuri.
23 Wi nuwaga notaga oragai ki kuduba wi deni
mena wirapumuri da waunai wenayagisi,
24 manako wi midiga tatamai waunai umamu ki
maba wi iyaga waunai ki umamuri. Ko wi nuwaga
notaga waunai ki ka Mamanuga God e eya nuwai
notai ki maba wi negebu ki pokere e nuwai notai
ki pokaiya ka wi Mamanuga God e yabuiya mibai
supasupai bagi kawaya e nene mena idiwoi.

25 Ki pokere, karako yona bera kuduba ki ka-
madumuri. Nu Keriso e naureya ewapuru eyaka

mena dibimipi idiwei ki pokere wi yona mibai
mena kabuwa kasiwaraiwogoi idiwoi.
26 Wi nuwaga pupuyogono ki ka wi kwarisi-
wagi kwaenda wi nuwapupuga ki taininiyoto da
wi paerepumuri bigi kwaiwagi. Ade eba gagaya
rowarowa kawaya idiwoi da madega kaniyoto
suroto.
27 Berokoi Apunai Seitani e gudui eba
kwaipumuri bo wata kwe-muri.
28 Wi gwedewau naiya kuwa kwaigamawa ki
wi karako kuwa kamadumuri manako wi wibo
idagere upiwogoi da mibai matarayogono ki wi
tepiyoi iyapana bani pa mena ragidai mete wait-
atamiyoi.

29 Eba wi kowaguma mu rabinamaga
berokowagana ki yonai iwogoi ko maramara wi
kowaguma togitamana ki yonai mena iwogoi. Wi
inako kwaiwogoi ki ka mu rabinamaga bagiyagisi
kasiyara wainapomoto.
30 Mamanuga God e Keyai Tanai Bagi Kawaya
wi rabinagau tapu tondau ki wi nuwaboya eba
kwemuri mibai ka e Keyai ki pokaiya ka Ma-
manuga God wi tonabanibu e eya nene nakanibu.
E Keyai wi rabinagau tondau ki pokaiya ka wi
kataigubu wetawetara da Mamanuga God wi
teniyana gwede umanibu dokodoko ki kuduba
rikapana ki marai ewa bai-yagisi.
31 Gagaya bo nuwapupu bo bonana ragiragi bo
kira kasiwara bo nuwagayagaya yonai bo ade
wi kowa-guma keitamiyamu idiwu, bera kudubi
kwaki inako ki wi kamadumuri.
32 Ko wi deni deni kwayuba kasiwaraiwogoi ade
wi kowaguma mete wiwiratamiyoi. Mu paere wi

bamagau kwaetagubu ki wi deni mena berokoi ki wi notagau surupumuri. Mamanuga God e Keriso pokaiya wi bigiga deni mena surupupu ki maba wi mete kina inako kwaiwagi.

5

Sisipu yo Tanai ki yonai

1 Wi ka Mamanuga God e munuiyoma. E nuwaiya po wiyo, ki pokere e badidi maba tondau ki maba wi mete inako makeya makeya kwai-wogoi idiwoi.

2 Keriso nu nota kwarikwarisinibu e eya iyai nu nene tapu ko ki maba ka wi mete kina wi kowaguma inako waitatamiyoi, nota kwarik-warisitamiyoi idiwoi. Iyapana Mamanuga God e yabuiya puyo papa pasumu aurai bagi kawaya e bameya yarau ki maba ka Keriso e eya iyai nu nene puyo inako tapu powena.

3 Wi ka Mamanuga God e iyapanai-yoma ki pokere iyapana taku maba asusu yabayababa igida yauda kwaetagamu ade didiwa ukwapamu iwu ki mu maba wi inako eba kwaiwogoi. Wi midimama berai eba kwaiwogoi ade eba kapoi-wogoi wi kowaguma mu gwedegwedemaga mete eba taisi teyateyamaiwogoi. Wi paere marai munta mo inako mete eba kwaiwagi mibai ka Mamanuga God e eya iyapanaiyoma e nene idiwu ragidai inako kwaetogomono ki ka eba supasupai.

4 Wi ka Mamanuga God e iyapanai-yoma ki pokere midimama yonai ki wi eba iwogoi ade bainama yo kira berokoberoko ki yonai wi mete

eba iwogoi ko Mamanuga God e si mena esida
tepapiyoi ade e paraupiyoi idiwoi.
5 Nau yona mibai wi nidiyani wainapu-
muri; Iyapana nima taku maba asusu igida
yauda kwaeyogono umono bo midimama
berai kwaeyogono bo ade kapoiyogono e
kowaiyoma mu gwede-gwedemaga taisi
teyateyamayogono ki ka Mamanuga God ade
Keriso mu garimaga rabineya e eba kaniyoto.
Ade yona yau mete wainapumuri; Iyapana nima
kapoiyogono e kowaiyoma mu gwedegwedemaga
taisiteyateyama-yogono ki e notai ka iyapana
daisusu bo momorapa ade dai mete kina inako
bamamugu buburitagamu ki mu nota-maga
maba.
6 Wi naigida mena idiwoi kwaenda iyapana
yona mibai pa mena tagamu ragidai baitag-
isi wi beranimoto wi kerapugau yadini. Ma-
manuga God e umunui kwenupiyamu ragidai
badidi tagamu kwaetagamu ki pokaiya ka Ma-
manuga God e nuwai mu bamamugu maramara
pupuwagau tondau.
7 Iyapana inako kwaetagamu ragidai ki mu diri-
wamaga wi eba kwaiwogoi,
8 mibai ka wi mete kina naiya sisipu inako
idiwa ko karako ka wi nu Kaiwawonuga e eya
iyapanaiyoma mibai. Wi ka e tanai rabineya
idiwu ki pokere iyapana e taneya idiwu ragidai
badidi kwaetagamu ki maba wi mete inako mena
kwaiwogoi idiwoi.
9 Wainapumuri; Mamanuga God e tanai ki
pokaiya ka iya bagi, iya supasupai, ade gwede
mibai kuduba wenayagisi.

10 Ki pokere, Mamanuga God e nuwaiya badidi
wainapiyau ki mena nu kwaenepamu makeya
makeya kwaigomu da e nu pokanugere mama-
mayagisi.
11 Iyapana sisipu idiwu gwede mibai pa mena
kwaetagamu ragidai badidi kwaetagamu ki diri-
wai wi eba kwaiwogoi ko mu kwaetagamu ki wi
matarapumuri tepumuri taneya nakapumuri.
12 Mu bigi weki gwaiya kwaetagamu ki sisiyai
nu matarau iwagamana ki ka midimama kawaya.
13-14 Ko gwedegwede kuduba taneya baiyagisi
ki ka berokoi bo bagi ki mibai matarayagisi. Ade
gwedegwede kuduba taneya inako matarayagisi
ki pokaiya ka tanai kawayayagisi miniyoto siwa.
Ki pokere, Mamanuga God e okai mosi wagubu ke;

‘Oro wadamu ragidai, wi yabuiwagi kimuri ubu-
muri. Popoi maba eba ukwopoi ko kimuri
ubumuri da Keriso e tanai wi kawarigau
miniyoto siwa.’

15 E inako wagubu ki pokere wi badidi maba
idiwu ki wi naigida mena wainapiyoi. Notababa
ragidai ki mu maba wi eba idiwoi ko iyapana
notanotai ki mu maba idiwoi.
16 Mara karako ka iyapana ropani kawaya bigi
ebo ebo kwaetagamu ki pokere wi mu pauna-
mugu bagi mena kwaiwagamana marai yau wi
eba paerepumuri.
17 Iyapana notababa kwaetagamu ragidai ki mu
maba wi eba kwaiwogoi ko nu Kaiwawonuga e
nuwaiya wi badidi kwaiwagamana wainapiyau
ki mena wi kwaenepiyoi makeya makeya kwai-
wogoi.

18 Awana ‘waeni’ kawaya daganani eba
kubamuri kwaenda wi midiga giripoto yabaraga
babayagisi. Ko wi guduga kwaipumuri da
Mamanuga God e eya Keyai tonopoto wi
rabinagau posiyagisi siwagapoto ki ka bagi
kawaya.
19 Wi nuwaga notaga eyaka mena nu Kaiwa-
wonuga e si umayo pokaiya tepapiyoi manako
guriguri ki umayoi bo nu keyainuga togipana ki
umayoi bo Mamanuga God e umayoi ki mu naiya
mena e okai rabineya oka-mupu, umayo ki mibai
pokaiya ka wi deni deni kabuwa kasiwaraiwogoi
idiwoi.
20 Gwede mo bagi bo eba bagi wenayagisi ki ka
eba gwedei mete kina. Wi maramara nu Kaiwa-
wonuga Iyesu Keriso e si pokaiya Mamanuga God
paraupiyoi idiwoi.

Mibai anikai mu yonamaga

21 Wi wibo bagiga nene mena eba wainapiyoi
ko kwarisiwagi wi kowaguma wiwiratamiyoi mu
bagimaga nene mete kwaiwogoi. Ade mu wi nene
inako mete kwaetogomono. Wi deni deni inako
kwayuba kasiwaraiwogoi idiwoi ki ka wi Keriso
mete wiwirapiyamu.
22 Ridi, kau nima kau nobomogi mete kina ki
kau yona yau naigida mena wainapi; Kau Keriso
wiwirapiyei ki maba kau kwarisinuwagi kau
nobomogi e kobaiya tondowa mete wiwirapiy-
owa.
23 Keriso e ka nu Iya Negeyana Apunai. E ka
debai ko nu e sumapemei ragidai nu kuduba ka e
midi kwakwarepui. Keriso e ka debai ki maba ka
ridi e debai ka e nobomoi.

24 Ki pokere, nu Keriso sumapemei ragidai e
wiwirapemei ade e kobaiya idiwei ki maba ka ridi
wi mete kwarisiwagi wi nobomoguma maramara
wiwiratamiyoi mu kobamugu idiwoi.

25 Apunu, kau nima kau wainagi mete kina ki
kau yona suwagakani yau wainapi; Keriso ubupu
e sumapemei ragidai nu nene kawaya daganani
nota kwarikwarisinibu e eya iyai nu nene tapu
ki maba wi wainaguma mete inako nota kwarik-
warisitamiyoi idiwoi.

26 Nu rabinanugu tanai bagi posiwagana ki
nana ka Keriso nu nene powena e eya iyai nu nene
tapu. Nu awanau siruwaigibi ade e yonai wagubu
mete kina ki pokaiya ka e nu paerenuga ki bigi
kuduba surupupu.

27 E kwaewena ki mibai ka e nuwaiya e sumape-
mei ragidai nu rabinanuga bigi pa mena, bidara
pa mena, giwi bo gayai pa mena, momomoi tanai
bagi kawaya ki mena e yabareya ubumana ki
nana.

28-30 Ki pokere, apunu, wi wiga midiga
kwayuba-piyamu ki maba ka wi ridiguma
inako mete kwayubatamiyoi ade nota
kwari-kwarisitamiyoi. Nu ka Keriso e midi
kwakwarepui ki pokere e nu kwayuba-niyau ade
nota kwarikwarisiniyau. Ki maba, iyapana nima
e eya midi kwa-kwarepui kwayubapiyau ki ka e
eya midi kwakwarepui ki e eba tagarara-piyau ko
e bani yo awana kweyau togipiyau. Ko ki maba
ka wi ridiguma inako mete kwayubatamiyoi ade
nota kwarikwarisitamiyoi idiwoi.

31 Mama-nuga God e okai wagubu ke; ‘Ki pokere,
yaraga mosi ridi uworoto ki ka e eya inai mamai

kamaditamini manako ridi ki mete dibipomoto ewapuru eyaka mena idiwono. Naiya ka mu mubo mubo idiwa, ko karako ka mu dibimupu ewapuru eyaka mena idiwono.'

32-33 Yona ki daikere ka waigugu ko daikere ka matarau. Yona matarau wi nene ki mibai ka yau kena; Apunu, kau kiya midigi kwakwarepugi kwayubapiyei ki maba kau wainagi mete inako kwayubapiyowa wi rabinaga eyaka mena idiwoi. Ade ridi, kau nima kau nobomogi mete kina ki kau e naigida mena wiwirapiyowa ade e mete wi nuwaga notaga ewapuru eyaka mena idiwoi. Yona ki daikere ka waigugu ko ki mibai ka nau yau wainapakani; Nu Keriso sumapemei e mete rabinanuga eyakamenaigibi ki pokere e ka nu nene ade nu ka e nene.

6

Munu rasi ade ina mama mu yonamaga

1 Munu rasi, wi inaguma mamaguma wiwiratamiyoi ade mu tagamu ki mu umunumaga wadoi makeya makeya kwaiwogoi. Nu Kaiwawonuga nuwaiya ka wi inako kwaiwagamana ki nana wagubu.

2 Mamanuga God e gorai tapu, wagubu ke; 'Wi inaguma mamaguma naigida mena wiwiratamiyoi.' E gorai tapu ka ropani kawaya ko gora eyaka mena yau ka e yabiri gwaiyaba mete wagubu.

3 E gwaiyabawena wagubu ke; 'Wi inaguma mamaguma inako wiwira-tamiyoi ki ka wi waira yau kawareya wi iyaga rowarowa kawaya idiwoi.'

4 Ina mama, wi munuguma eba bonana ragi-
ragitamiyoi kwaenda mu rabinamaga berokoy-
agisi gagayatagisi. Ko Mamanuga God e yonai
pokaiya mu naigida mena kabuwatamiyoi wade
supasupatamiyoi.

Kawakawai ragidai ade bigabiga ragidai mu yonamaga

5 Bigabiga ragidai, nau wi yonaga yau suwagani
wainapumuri; Wi kawakawaiguma yewe wairau
ki mu wi naigida mena wiwiratamiyoi ade mu
umunumaga wadoi. Wi Keriso e umunui wadamu
e upi kwaiwagamu ki maba ka wi nuwaga notaga
eyaka mena mu umunumaga wadoi ade mu up-
imaga kwaiwogoi.
6 Wi kawakawaiguma wi eminimana wi werega
tagamana ki nana eba notapiyoi were upiwogoi.
Ko wi ka ade Keriso e bigabigaiyoma mibai
ki pokere wi Mamanuga God e nuwaiya ba-
didi wainapiyau ki wi nuwaga notaga eyaka
mena notapiyamu kwaiwagamu ki maba ka wi
kawakawaiguma mu upimaga inako mete kwai-
wogoi.

7 Ki pokere wi kawakawaiguma mu bigabiga-
maga kwaiwogoi ki ka wi mibi mamamai upi-
wogoi ko eba notapiyoi da wi iyapana mu nene
mena upiwagamu ko wi upiga ki kena ki wi nu
Kaiwawo-nuga e nene mete kwaiwagamu.
8 Wi yona yau naigida mena wainapumuri; Ma-
manuga God e yabuiya ka bigabiga ragidai ade
pakasi ragidai ki mu kuduba ka eyaka mena. Iya-
pana nima upi bagi kawaya inako kwaeyogono

ki ka aita ewa Mamanuga God denai puyo bagi
kawaya e kweyoto.
9 Kawakawai ragidai, nau wi nene suwagani
wainapumuri; Wi bigabiga-guma ragidai
wi bamagau badidi kwaetagamana ki nana
suwagubuwani ki maba ka wi mu bamamugu
inako mete kwaiwogoi. Mu wi umunuga
wadamana ki nana kudu tagemana yonai mu eba
tadeyoi mibai ka wi wiga ade wi bigabigaguma
ragidai mete kina ki wi Kaiwawoga eyaka mena
ka kunumau tondau. Mamanuga God e yabuiya
ka iyapana kawakawai ade iyapana maimerei
nu kiyabunuga ka eyaka mena. Aita ewa ka nu
e yabareya ubumamu manako e idai gurai nu
kuduba naurinugu ugwadiniyoto ragiragi.

Nu ragiragi kawaya ubumana ki nana ki gwedegwedei

10 Nau yona siyarai yau mete suwa-gani waina-
pumuri; Wi karako Keriso e naureya idiwu ki
pokere wi rabinaga gudui kwaipumuri da nu Kai-
wawonuga e kasiyarai negeni ki pokaiya ka wi
ragiragi kawaya ubumoi.
11 Berokoi Apunai Seitani e ka bera berokoi
ebo ebo weki gwaiya nu bamanugu kwaewagana
notapiyau. Ko nu e raurupamana ki nana ka Ma-
manuga God nu bidara eba wadamana ki kepatai
ade yawira boda-pamana ki tatamai mete kina
nu negebu. Ki pokere yawira gwedegwedei ki
kuduba tepumuri wi midiga tatamai maba uma-
muri manako kasiyarai kawaya ubumoi.
12 Nu ka eba matarau iyapana kaina mete kan-
deigemei ko nu ka keyai berokoi ebo ebo eba

emitame-mei yo kunuma kawakawai yo kunuma kaiwawoi yo ade kunuma kasiyarai ki mu mete inako kandeigemei. Mara karako ka mu maramaga ki pokere mu waira yau kawareya kawakawayatagamu sisipu gwaiya nu yawiyawiraniyamu giriniyamu pasuniyamu.

13 Ki pokere Mamanuga God wi bidara eba wada-mana tatamai negebu ki kuduba wi tepumuri wi naurigau umamuri manako kasiyarai kawaya ubumoi. Yawira marai ki wi bamagau baiyagisi ki ka wi kudu tagagere eba riyaiwogoi ko wi berokoi ki mete kandeiwogoi da yawira ki kewo-yagisi ki ka wi eba kekeraiwagi ko wi watagau ragiragi kawaya ubumoi.

14 Wi nuwaga notaga gwede mibai ki mena notapiyoi matarau kwaiwogoi manako piyara ragidai mu naurimugu maira umamu ki maba wi nota mibai ki maira maba wadumuri wi naurigau umamuri dokodoko. Ade piyara ragidai mu nodamaga tatamai ragiragi kawaya umamu ki maba ka wi Mamanuga God e yabuiya supasupai kwaigamana ki notai tepumuri wi nodaga tatamai maba umamuri manako yabarayabara ragiragi kawaya ubumoi.

15 Ade piyara ragidai mu kerapumaga tatamai umamu ki maba ka wi Mamanuga God e nuwabagi negebu ki yonai bagi kawaya iyapana tademana ki nana okukunaigubu ki tepumuri wi kerapuga tatamai maba umamuri.

16 Wi bidara eba wadamana tatamai yau kuduba umamuri kewo-yagisi ki kawareya ka wi piyara ragidai mu kepatamaga tepiyamu iwu ki maba wi sumaga kepata maba inako mete wadoi

iwoi. Keyai berokoi mu kawai-maga e tai uwareya
mata beuwagau ki pokaiya e wi ugwadiniyana
kwaewagau ko wi sumaga pokaiya ka wi e tai ki
bodapumuri manako e kasiyarai kewo-yagisi.
17 Ade piyara ragidai mu deba-maga tatamai
ragiragi kawaya umamu ki maba Mamanuga God
e iya waunai negebu ki deba tatamai maba wadu-
muri wi debagau umamuri. Ade Mamanuga God
e yonai wi negebu ki wi e eya Keyai ki kasiyarai
pokaiya kereba maba wadumuri ubumoi.
18 Wi yau kuduba kwaiwogoi ki ka wi guriguri
mena pokaiya inako kwaiwogoi. Wi bani iwoi
upiwogoi bo ukwopoi ki ka wi Mama-nuga
God e Keyai badidi kabuwaniyau ki makeya
makeya mena e bameya guriguriwogoi ade
genepiyoi. Yabu yabu ukwopoi ade Mamanuga
God e iyapana-iyoma kuduba mu nene mete
guri-guriwogoi, ko wi midiga eba togayagisi.

19 Ade nau Poru, wi nau nene mete guriguri-
wogoi da iyapana nau dima-sugana watai tegeni
ki ka nau yabara-yabara uburoni Mamanuga
God e yonai wekewekei kabuwasinibu ki makeya
makeya mena mataraponi.
20 Mama-nuga God nau winesinibu da nau
e yonai bagi kawaya ki matarapana ki nana
sidibu. Nau e yonai ki suwegekeya umekeya
ki pokere iyapana nau wadisinimupu diburasin-
imupu. Ko wi nau nene guriguriwogoi da nau
badidi suwagana ki nau yabarayabara ragiragi
kawaya uburoni suwogoni.

Parau siyarai

21 Nu Kaiwawonuga e upi ragiragi kawaya
kwaewagau apunai nu nuwa-nugu po apunai
Taikikasi wi bamagau ika baiyagisi ki ka nau ba-
didi maba tondakani ki yonai kuduba e wi nidiy-
oto,
22 manako nu yewe badidi maba upigemeya ki
sisiyai e wi mete kabuwaniyoto toginiyoto kasi-
yara negeni.
23 Baganai, Mamanuga God ade nu Kaiwa-
wonuga Iyesu Keriso mete kina mu karako wi
nuwabagi negeni ade suma negeni da wi suma
rabineya deni deni nota kwarikwarisi kasiwarai-
wogoi idiwoi.
24 Wi gwedewau wi nuwaga notaga eyaka
mena ragiragi kawaya nu Kaiwawonuga Iyesu
Keriso maramara nota kwarikwarisipiyamu
idiwu ragidai ki wi bamagau ka nau parau siyarai
yau suwagakani; Mamanuga God e wi deni mena
wadiniyoto bagi.

Nau yonani ika kewowena. Kaiwa kaiwa.

IYA YONAI
The New Testament in the Umanakaina Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Umanakaina long Niugini

Copyright © 1999 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Umanakaina

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
92bb28a8-6181-5bd4-a67f-1906ab635008